

Redaktionellt U&D 28:1

Varmt välkomna till årgång 28 och nummer 1 2019 av *Utbildning & Demokrati – tidskrift för didaktik och utbildningspolitik*. I detta samlingsnummer återfinns artiklar på flera aktuella teman som hur nyanlända elever bemöts i skolan, hur den svenska förskolan utvecklas i relation till internationella organ som OECD och EU, om risker och möjligheter i folkhögskolans resandekurser och hur det fria skolvalet leder till en tävlan mellan skolor med analyser av vilka strategier som de stora skolkoncernerna använder sig av för rekrytering av elever. Dessutom ett norskt bidrag om spänningen mellan demokrati och legitimitet i skolans demokratifostran.

Malin Brännström, Eva Reimers & Lisa Asp-Onsjö, författarna till “HAN ÄR LITE AV EN GÅTA FÖR OSS” BEGRIPLIGGÖRANDE AV ELEVER MED KORT SKOLBAKGRUND menar att den svenska skolan är dåligt anpassad till att möta nyanlända studerande med kort utbildning i bagaget. Dessutom beskrivs dessa elever ofta i termer av att de har svårigheter att möta skolans krav. Artikelns huvudsyfte är att analysera hur skolpersonalen språksätter dessa svårigheter och hur de ges ett sammanhang som blir förståeligt inom ramen för skolans sätt att fungera. Författarna argumenterar för att fokus bör riktas mot hur de pedagogiska och organisatoriska problemen bör lösas på sätt som möter de nyanlända elevernas behov och därigenom överskrider det dominerande synsättet och språksättningen av de nyanlända eleverna som problem.

I artikeln EXPORT OCH IMPORT AV DEN SVENSKA FÖRSKOLEMODELLEN VIA TRANSNATIONELL UTBILDNINGSPOLICY analyserar *Magdalena Sjöstrand Öhrfelt* hur policy för svensk förskola tar form i relation till transnationell policy. Artikeln beskriver den policyförändring som svensk förskola har genomgått de senaste 20 åren och hur denna förändring är sammanflätad med internationella policyaktörer som OECD och EU. Analysen visar hur idéer om social mobilitet och ekonomisk utveckling formar svensk policy för förskola och ramar in vad som framstår som problem och vad som framstår som möjliga lösningar. För svensk förskola är dessa tendenser sammanlänkande med en ökad betoning på måluppfyllelse och mätbara resultat samtidigt som det relaterar till talet om ”det kompetenta barnet”. Artikeln ger på så vis en historisk och internationell inramning av hur det går att förstå svensk policy för förskolan,

vilket är särskilt aktuellt i relation till den stundande revideringen av förskolans läroplan.

I artikeln **KÖNADE (KLASS)RESOR OCH SOLIDARITETSPARADOXER INOM FOLKHÖGSKOLANS TRANSNATIONELLA KURSER I GLOBAL UTVECKLING**, av *Sofia Österborg Wiklund* och *Henrik Nordvall*, undersöks deltagarnas upplevelser av en ettårig resandekurs. Folkhögskolekursen är samhällskritiskt inriktad och avslutas med en längre vistelse i det globala Syd. Syftet med studien är att undersöka deltagarnas motiv att gå kursen och vilka värden de tillerkänner den. En fältstudie med 12 djupintervjuer utgör studiens empiriska bas och kritisk diskursanalys samt kultursociologi är analysernas teoretiska grund. Resultatet visar hur kön, klass, ras och etnicitet blir synligt i deltagarnas tal om sin medverkan, liksom vilka typer av kapital, habitus och positioner som blir tillgängliga för dem. I artikeln diskuteras paradoxen att de maktstrukturer som utmanas samtidigt är starkt närvarande i kursen.

I **CHOOSE US, WE ARE DIFFERENT! FREE SCHOOLS' SELF-DESCRIPTIONS AND -POSITIONING IN THE SWEDISH EDUCATIONAL SYSTEM** analyserar *Jakob Billmayer* det fria skolvalet för föräldrar och deras barn utvecklats till en tävling mellan skolorna att just deras skola skall väljas. Detta innebär att skolorna, trots att de utgör en del av det allmänna skolsystemet och skyldiga att efterfölja de regler som gäller för alla skolor, presenterar sig på sina websidor som både utanför det etablerade skosystemet men samtidigt innanför detsamma. I artikeln analyseras och diskuteras de strategier som de tre största skolkoncernerna, Internationella Engelska skolan, Kunskapskolan och Pysslingen som en del av skolkoncernen AcadeMedia, använder sig av och artikeln följer därmed upp tidigare artiklar om marknadsieringen av skolan (U&D 2017:1 och 2018:1)

I artikeln **DEMOKRATIOPPLÄRNINGEN I SPENNING MELLOM LEGITIMERING OG KRITIKK** utforskar *Andreas Reichelt Lind* relationen mellan legitimitet och kritik i utbildning. Att fostra demokratiska medborgare handlar om att både etablera en legitimitet för demokratin och dess institutioner och samtidigt möjliggöra en kritisk hållning hos medborgare. Med utgångspunkt från begreppen kvalifikation, socialisation och subjektivtion visar författaren hur det går att nyansera den späningsfyllda relationen mellan legitimitet och kritik. En slutsats som författaren pekar mot är att legitimering och kritik kan ses utifrån den dubbelhet som kritikbegreppet inrymmer där det både handlar om "att tänka kritiskt" och "att vara kritisk".

Nya namn i redaktionen

Redaktionen för tidskriften *Utbildning & Demokrati* har under senare tid förstärks med tre nya deltagare som också innebär att vi har representation från flera relativt närliggande universitet och högskolor samtidigt som det i redaktionsrådet finns representanter från i stort sett alla universitet och högskolor i Sverige samt flera deltagare från de andra nordiska länderna. Redaktionen central är som tidigare pedagogikämnet vid Örebro universitet där också de flesta från redaktionen har sitt huvudsäte: Emma Arneback, docent, Andreas Bergh, docent, Tomas Englund, seniorprofessor och redaktör, Carsten Ljunggren, professor emeritus och ansvarig utgivare, Åsgeir Tryggvason, FD och den redaktionella samordningen med Emma Vikström, doktorand, samt Kicki Ekberg, forskningsadministratör. I redaktionen ingår också sedan 2014 FD Elisabet Langmann, från Södertörns högskola och sedan 2007 FD Matilda Wiklund, vid Örebro universitet och från 2018 verksam vid Stockholms universitet. Nya i redaktionen är från 2018 Anneli Frelin, professor vid Högskolan i Gävle, Sören Högberg, FD vid Högskolan Dalarna samt från 2019 Elin Sundström-Sjödin, nybliven FD vid Örebro universitet, nu verksam vid Uppsala universitet.

Det finns också flera nya namn i redaktionsrådet från respektive universitet och högskola. Här framgår också tidskriftens nordiska representation. Tidskriften har dessutom en utomnordisk International editorial advisory board. Ni hittar alla namn och uppgifter på tidskriftens insidor.

Redaktionen

Välkommen som recensent och kritiker!

Läsning av längre sammanhängande texter, kort sagt böcker, ses traditionellt som en given grund för bildning. Stundtals ses böcker och läsning av böcker också som grund för en kollektiv historia - en direkt eller indirekt kanon som man antingen kan dela eller tvista om. Inte minst så som det är tänkt för den fria forskningen och i akademins ideala form för det öppna samtalet. Vi ser från tidskriftens sida läsning av längre sammanhängande texter som en förutsättning för kvalificerade argument där teoretiska, empiriska och filosofiska sammanhang blir avgörande för den professionella hållningen inom pedagogisk forskning och undervisning. Därför ser vi självfallet läsning av böcker och spridning av kunskap om aktuella böcker som en viktig uppgift. Låt oss slå ett slag gemensamt och sprida erfarenheter av läsning. Vilka böcker har du som källa för det du tror på, använder dig av och som du vill sprida och upplysa om? Eller om det kanske snarare handlar om att meddela det du inte tror på, och istället vill utmana genom en kritisk granskning? Sänd ett bidrag till vår recensionsavdelning och bidra till det offentliga samtalet om texter som betyder något för dig och andra. Det kan vara kortare eller längre beskrivningar och resonemang, stärkande argument eller kritiska synpunkter.

Utbildning & Demokrati välkomnar recensioner av i första hand nyutkommen litteratur, det vill säga nyskrivna böcker eller nytgåvor. Recensioner kan utformas på tre alternativa sätt: den kortare formen, som *bokanmälan* (ca 1000 ord), eller som en fylligare *recension* (ca 1000–2000 ord) eller som en mer omfattande recensionsessä (ca 2000–4500 ord). Redaktionen granskar dessa bidrag. Oavsett form så skrivs en recension på svenska, norska, danska eller engelska. För andra formalia se tidskriftens riktlinjer för författare. Kontakta gärna någon av oss undertecknade i recensionsavdelningen om du har frågor eller sänd bidraget direkt till uod.red@oru.se.

Välkommen!

Elisabet Langmann & Carsten Ljunggren

elisabet.langmann@sh.se

carsten.ljunggren@oru.se